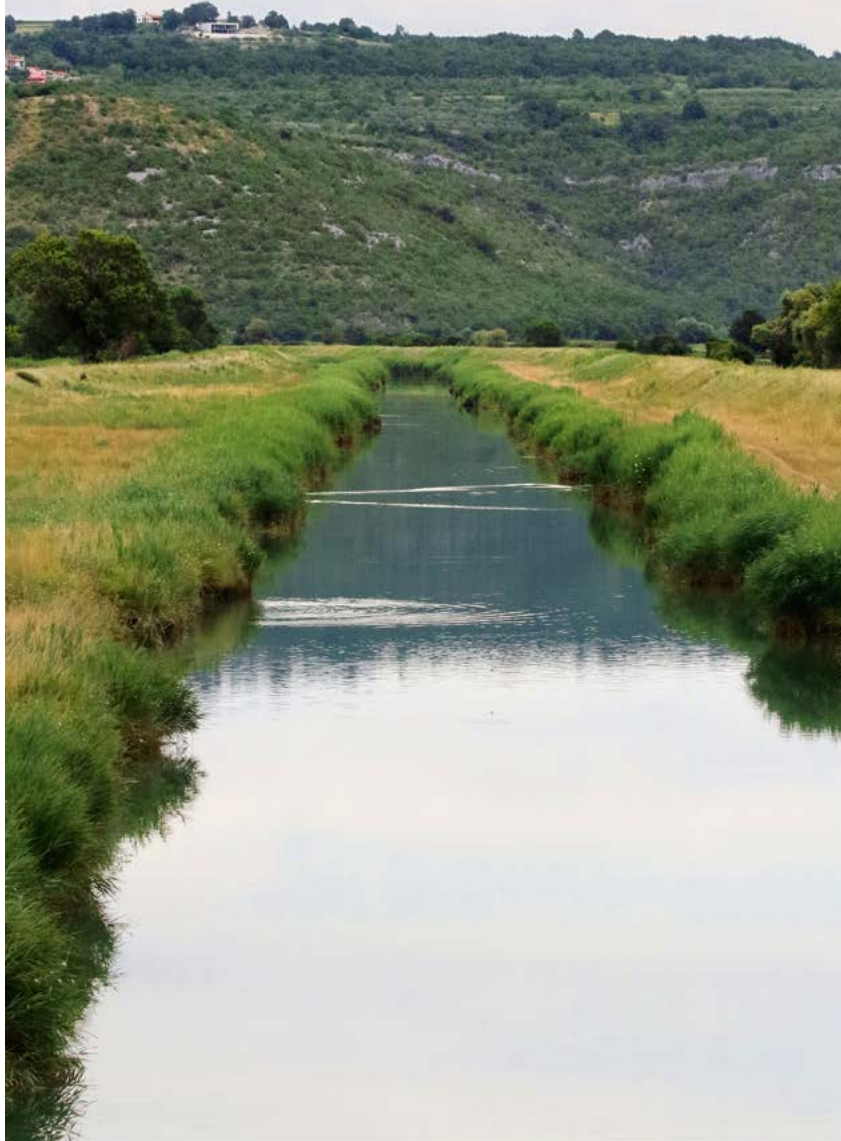


SPREHOD MED MODRIMI VRANAMI IN ORLI

// Maks Sešlar



Reka Mirna z okoliškimi grmišči in skalnatim hribom v ozadju.

foto: Maks Sešlar

Vsak ljubitelj ptic si zagotovo lahko zamisli lokacijo (ali več teh), ki mu je ljubša kot druge, saj ga tam vedno pričaka kaj zanimivega. To je bodisi kakšna vodna površina bodisi domač hrib ali bližnje polje. Menim, da si prav tako vsak malo prisvoji območje, ki ga redno obiskuje in z veseljem redno spremlja tamkajšnje dogajanje. Tako ga začne zanimati, katere ptice tam gnezdi, prezimujejo ali pa območje samo preletijo, poleg tega pa tudi, katere druge živali in rastline tam domujejo. In ob ogromni količini časa, preživetega na območju, se temu primerno kopičijo tudi lepi spomini in zanimive prigode. Tako se je tudi v moje srce zapisalo prav posebno območje, to je dolina in izliv reke Mirne.

MOJE SPOZNAVANJE MIRNE IN PTIC NJENIH POLJ

Sam sem se z reko Mirno nevede srečal, ko se za ptice sploh še zanimal nisem, in sicer pri svojih dveh mesecih. Z družino namreč vsako leto obiskujemo isti kamp v bližini mesta Tar in izliva reke. Tako sem Mirno lahko uzrl vsako poletje. Z mojim naraščajočim zanimanjem za ptice pa je bilo oko vsakič bolj pozorno na laguno, polno življenja. Nekega dne, ko sem ptice že poznal, pa sem tam opravil tudi prvi teren, ki me je neznansko navdušil! In tako mi je skozi leta in terene Mirna postajala bolj in bolj poznana in domača.

ČRNOGLAVI STRNAD (*Emberiza melanocephala*) je eden od zanimivih gnezdilcev doline, medtem ko v Sloveniji ni niti enega stalno gnezdečega para.

foto: Tjaša Pršin



Mirna je istrska reka, ki izvira ob majhnem mestu Hum, od katerega se vije do obmorskega mesta Novigrad, kjer se ob dveh lagunah izliva v Jadransko morje. Na svoji poti ustvarja neverjetne habitate, ki živalim in rastlinam ponujajo varno zavetje in hrano. Ob Buzetu priteče do manjšega polja in se zaradi regulacij umiri. Od tam naprej pa s svojo strugo vse do mesta Motovun dolbe v istrsko gričevje. Tam lahko občudujemo tudi nekaj njenih naravnih meandrov in pa skalne stene, ki so nastale ob straneh. Tako ponuja habitat pticam, kot so puščavec (*Monticola solitarius*), velika uharica (*Bubo bubo*), skalni strnad (*Emberiza cia*), sokol selec (*Falco peregrinus*) in planinski hudournik (*Tachymarpis melba*). V zimskem času tam prezimujejo tudi skalni plezalčki (*Tichodroma muraria*). Ko priteče iz gričevja, se ob njenih bregovih odprejo ekstenzivno obdelana polja, objeta v gozdnate hribe, ki na vsake toliko razkazujejo skalne stene. Polja pticam na selitvi ponujajo hrano in prostor za počitek. Nekatere obrobne dele kmetje do manjše mere obdelujejo, ali pa se zaraščajo. Tako nastajajo trstičja in gosta grmičevja, ki so pozimi zalita z vodo. Vzdolž raste tudi nekaj velikih dreves z dupli, ki pticam omogočajo gnezdenje. Celoten paket tako ponuja habitate, v katerih gnezdi rjavi srakoperji (*Lanius*



Eden izmed **ČUKOV** (*Athene noctua*), ki gnezdijo v napol zapuščenih hišah vzdolž doline in njeni okolici.
foto: **Maks Sešlar**

collurio), veliki (*Emberiza calandra*) in plotni strnadi (*E. cirrus*), brškinke (*Cisticola juncidis*), rjave penice (*Curruca communis*), kratkoperuti vrtniki (*Hippolais polyglotta*), poljski škrjanci (*Alauda arvensis*), prepelice (*Coturnix coturnix*), divje grlice (*Streptopelia turtur*), veliki skoviki (*Otus scops*), prosniki (*Saxicola rubicola*) in na nekaterih delih tudi črnoglavi strnadi (*E. melanocephala*). Prav tako je moč videti nekaj domnevnih gnezdilcev, kot sta močvirski lunj (*Circus pygargus*) in kratkoprsti škrjanček (*Calandrella brachydactyla*). V zimskem času pa polja in grmičevja zapolnijo sive pevke (*Prunella modularis*), veliki srakoperji (*Lanius excubitor*), mali sokoli (*Falco columbarius*), trstni strnadi (*E. schoeniclus*), travniške cipe (*Anthus pratensis*) in pepelasti lunji (*Circus cyaneus*). Kot že omenjeno, se nad polji dvigajo hribi, za katerimi lahko najdemo kraške planote, kjer gnezdijo rjave cipe (*Anthus campestris*), škr-

jančarji (*Falco subbuteo*), virginijski kolini (*Colinus virginianus*), hribski škrjanci (*Lullula arborea*), podhujke (*Caprimulgus europaeus*), vijeglavke (*Jynx torquilla*) in še bi lahko naštevali. Bolj ko se reka bliža morju, več je tudi kanalov za namakanje polj. Kljub temu, da kanala onemogočata poplavljanje reke, pa tam gnezdijo zelenonoge turalice (*Gallinula chloropus*). V selitvenem času se tam radi zadržujejo tudi pritlikavi kormorani (*Microcarbo pygmaeus*), čopaste čaplje (*Ardeola ralloides*) in kvakači (*Nycticorax nycticorax*). Prav tako pa kanalom kraljujejo nutrije (*Myocastor coypus*) in pa ogromno število močvirskih sklednic (*Emys orbicularis*). Malo pred izlivom je tudi nekaj hiš, kjer domujejo čuki (*Athene noctua*), domači (*Passer domesticus*) in tudi travniški vrbci (*P. hispaniolensis*). Pod nekaterimi mostovi, kjer cesta prečka reko, pa gnezdijo mestne (*Delichon urbicum*) in rdeče lastovke (*Cecropis daurica*).

Zimska idila lagune – mešana jata različnih vrst rac.
foto: **Maks Sešlar**



Predlansko zimo sta si območje Mirne delila par **BELOREPCEV** (*Haliaeetus albicilla*) in par **PLANINSKIH ORLOV** (*Aquila chrysaetos*).
foto: Vanja Puškarić



USTJE - RAJ ZA VODNE PTICE

Pri ustju cesta skupaj z reko in morjem tvori dve laguni, ki ob oseki oblikujeta poloje. Tam občasno gnezdita labod grbec (*Cygnus olor*) in duplinska kozarka (*Tadorna tadorna*). Največji pomen pa laguni in morje pokažejo med selitvijo in v zimskem času. Poloji so vir hrane mnogim predstavnikom močvirnikov (Ciconiiformes) in pobrežnikov (Charadriiformes), kot so: mali škurhi (*Numenius phaeopus*), razni martinci (*Tringa* spp.) in prodniki (*Calidris* spp), polojniki (*Himantopus himantopus*), rečni (*Chroicocephalus ridibundus*) in črnoglati galebi (*Larus melanocephalus*) redkeje pa tudi žličarke (*Platalea leucorodia*), plamenci (*Phoenicopiterus roseus*), črne prosenke (*Pluvialis squatarola*) in

plevice (*Plegadis falcinellus*). Prav tako svojo hrano iščejo različne vrste čiger. Na morju lahko pozimi opazujemo vseh pet vrst ponirkov (Podicipedidae), rdečegrlega (*Gavia stellata*) in polarnega slapnika (*Gavia arctica*), srednje žagarje (*Mergus serrator*) in včasih tudi kakšno redkejšo vrsto rac potapljavk. Življenje v laguni se pozimi »razcveti«. Napolnjena je s kormorani (Phalacrocoracidae), mlakaricami (*Anas platyrhynchos*), kreheljci (*Anas crecca*), žvižgavkami (*Mareca penelope*) pa tudi z dolgorepimi racami (*Anas acuta*), konopnicami (*Mareca strepera*) in sivkami (*Aythya ferina*). Ob robu lagun lahko vidimo spremenljive prodnike (*Calidris alpina*), velike škurhe (*Numenius arquata*), kozice (*Gallinago gallinago*) in več vrst galebcev (Laridae).

Eden od najmanj petdesetih parov **ČEBELARJEV** (*Merops apiaster*), ki gnezdijo v bregovih reke Mirne.
foto: Maks Sešlar



KAJ DELA TO DOLINO RES POSEBNO

Sam dolini pravim tudi Dolina štirih pisanih ali Dolina štirih orlov. Vsako ime pa nosi prav posebni zgodbi. Eno sem si ustvaril sam, drugo pa sta soustvarjala dva izmed boljših ornitologov v Istri: Emil Sušan in Vanja Puškarić. Dolina štirih pisanih zaradi vodomca (*Alcedo atthis*), čebelarjev (*Merops apiaster*), smrdokavre (*Upupa epops*) in zlatovranke (*Coracias garrulus*). Vse štiri namreč lahko poleti vidimo v istem dnevu. Vodomec in smrdokavra sta nekoliko redkejša, saj smrdokavre gnezdijo na hribih in v dolini iščejo samo hrano, gnezditve vodomca pa za zdaj še ni potrjena. Dolina štirih orlov pa zaradi neverjetnega rednega pojavljanja belorepca (*Haliaeetus albicilla*), planinskega orla (*Aquila chrysaetos*), kačarja (*Circaetus gallicus*) in velikega klinkača (*Clanga clanga*). Planinski orel in veliki klinkač obiskujeta Mirno pozimi, kačar gnezdijo v okolici in na tem območju redno lovi, vendar se pozimi odseli. Belorepec pa se je prvič pojavil lansko zimo in v lanskem letu tudi uspešno gnezdil, sedaj pa se par redno zadržuje v dolini in njeni okolici.



Najbolj modra gnezdilka Mirne –
ZLATOVRanka (*Coracias garrulus*).

foto: Emil Sušan

Tako dolina kot izliv sta mi skozi leta prinašala in mi še prinašata ogromno zanimivih terenov in spoznanj. Zgornje besedilo je le izvleček mojih nekaj let opazovanja na območju Mirne in njene okolice. Kljub temu pa ta in drugi neraziskani deli Istre ponujajo še veliko več. Tisti, ki ste ta čudoviti kotiček sveta že obiskali, zagotovo veste, o čem govorim. Vsi drugi pa sedaj poznate novo lokacijo za pisan teren.



NAMENITEV DELA DOHODNINE ZA DONACIJO DRUŠTVU

Hvala vsem, ki ste že v preteklih letih namenili do 1 % svoje dohodnine našemu društvu. S tem ste pripomogli k ohranjanju ptic in njihovih življenjskih okolij in posledično k povečanju blaginje za celotno družbo.

Vsem, ki bi nas na ta način radi na novo podprli, sporočamo, da lahko to storite:

1. Po pošti Finančnemu uradu:

Izpolnite in natisnite obrazec ter ga pošljite na naslov Finančni urad Ljubljana, Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana ali na vam najbližji finančni urad.



Povezava
do obrazca



Povezava do
navodil za
izpolnjevanje
obrazca

2. Prek portala e-Davki:

Na kazalu na levi strani vašega uporabniškega računa na e-Davkih izberite rubrike: **Vpogledi** → **Podatki o zavezancu** → **Namenitev dela dohodnine**. V razdelek 'Ime oziroma naziv upravičenca' vpišete: **Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije**. V razdelek 'Davčna številka upravičenca' vpišete: **68956029**. V razdelek 'Odstotek' vpišete **poljubno vrednost do 1**. Izbor potrdite s pritiskom na gumb Oddaj vlogo.

Če portala e-Davki še ne uporabljate, vam sporočamo, da je po novem prijava in uporaba povsem enostavna in zanjo več ne potrebujete veljavnega certifikata, saj je **registracija na portalu e-Davki možna z vašo davčno številko in geslom, ki si ga nastavite sami**. Pri registraciji z geslom poleg davčne številke potrebujete enega izmed informativnih izračunov dohodnine iz zadnjih let, s katerega prepišete ID številko. Če informativnih računov ne hranite, pa to številko lahko tudi naročite v enem izmed korakov registracije z geslom in vam jo FURS pošlje na domači naslov v nekaj dneh.

Vzelo vam bo le nekaj minut, ki vam jih bomo v naslednjem letu ali letih zagotovo povrnila z novimi uspehi pri varstvu ptic in narave.

3. Ustno na zapisnik pri finančnem organu

Če ste nam že v prejšnjih letih namenili del dohodnine, vaša namenitev ostaja veljavna do preklica in vam tega postopka ni treba ponavljati.